

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:

Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la

TIPOGRAFTA DIECESANA in ARAD.

I O S I F *)

*Cu mil'a lui Dumnedieu, Smeritulu Archi-
episcopu si Metropolitu alu Ungro-Valachiei,
Primatu alu Romaniei.*

Tuturoru iubitoru mei fii spirituali din acést'a de Dumnedieu pazita Eparchie, har voue si pace dela Parintele luminiloru, ér din partea Smereniei mele archipastorésca binecuventare si dorintia de fericire sufletésca si trupésca.

Dilele de bucurie si veselie sufletésca pentru nascerea Mantuitorului au trecut; insasi firea ne îndémna a incepe o viétia noua: diu'a se maresce, nóptea se micisuréza; deci si noi trebue se lucramu mai multu spre deseversirea nóstra morala, delaturandu ori-ce ne-ar impedecca dela acést'a. „Nóptea a trecut, striga Apostolulu némuriloru ¹⁾ ér diu'a s'a apropiatu..... imbracati-ve in Domnulu nostru Iisus Christos si grij'a trupului se nu o faceti spre pofté.“ De aceea Biserica desfasiaura acum o activitate ca nici odata in cursulu anului. Acum când are a se inoi fati'a pamentului, când ghéti'a si zapad'a incepu a se topi, când codrii si campiile se vor imbraca cu verdétia — semnulu nadejdei, doresee si Biserica se seversiéscá tot acést'a in privirea sufletésca: doresee ca omulu se se inoéscá, se-si prefaca in bine simtiementele sale si se eunósca mai lamuritu care este vocea lui Dumnedieu cea buna, placuta si deplina ²⁾; doresee cá in timpulu sántei Patrudieecimi ghéti'a peccatului se se topésca la ivirea sórelui dreptátiei, cá cér'a de fati'a focului; doreste cá seminti'a cea manósá a virtutiei se incoltiasca, se odraslésca si se produca rodu insutitu. Éta pentru ce Biserica duce acum pe credinciosi patrudieeci de dile in singuratatea postului si a pocaintiei, de unde, dupa ce vor fi in stare a birui ori-ce ispita, se ésa intovarasiti de ingeri, cá si dumnedieesculu Mantuitoriu. Elu inca a fost dusu in pus-

tie, cá se infrunte ispitele stepanitorului intunerecului, si le-a biruitu dupa ce a postitu. E siguru cá elu se putea impotrivi ispiteloru in ori-ce timpu, inse prin postulu seu a voitu a ne aretá ce se facemu, cá si noi se le biruimu. Urmandu acéstá norma, Biserica rezemata pe invetiatur'a Lui cea predata in sánt'a Scriptura si dumnedieésca traditiune, si luminata de harulu sántului Duh, care o feresce de retacire ³⁾, a statornicitu anume o renduéla pentru acestu sántu timpu atát in servirea s'a, cât si in vietuirea credinciosiloru sei.

Servitiulu dumnedieescu alu sántei Patrudieecimi se incepe cu trei septamani inainte de Duminec'a lasatului de bránza si se cuprinde in cartea numita Triodu, unde ni se aducu aminte pe scurtu tóte binefacerile lui Dumnedieu catra noi, — cum fiind noi facuti de Dumnedieu, am lepadatu porunc'a ce ne-a datu spre cresterea nóstra morala, si am fost isgoniti din Raiu prin uneltirea vrajmasiului, care pentru mandri'a lui a caditu asemenea dela Dumnedieu; — cum am vietuittu instreinati de bunatáti de diavolulu fiind stepaniti; — cum Fiiulu lui Dumnedieu si Cuventulu pentru milostivirea Sa s'a intrupatu, si suirea la ceru a aretatu ómeniloru carii vietuiescu dupa placerea lui, adeca mai antaiu cu umilintia, postu, departare dela fapte rele si implinirea fapteloru bune s. m. d. ⁴⁾. Biserica, pentru a face aceste invetiaturi si mai vederate, le infatisiaza prin pilde si persóne.

Asia prin pild'a vamesiului si a fariseului ⁵⁾ arata relele urmari ale inaltiarei si indurarea lui Dumnedieu catra cei peccatosi, cá acesti'a se-lu róge a-le deschide usiele pocaintiei ⁶⁾. Dar cá se nu ne lenevimu a face binele, razemându-ne pe bunetatea nemarginita a lui Dumnedieu, ci se lucramu si noi la indreptarea si deseversirea nóstra, ni se pune inainte pild'a fiului celui risipitoriu ⁷⁾, care in jalnic'a lui stare nu s'a desnadajduittu, ci aprindiendu-se de dorulu stárei perdate, cu caintia si cu marturisirea peccatului seu s'a

*) Dupa „Biserica ortodocsa romana.“

¹⁾ Rom. 13, 12—14. ²⁾ Rom. 12, 2.

³⁾ Ión 16, 13. ⁴⁾ Triod. Ném. 1847 p. 2. ⁵⁾ Luc. 18, 10.

⁶⁾ Triod p. 5 si 2. ⁷⁾ Luc. 15, 11.

intorsu la prea bunulu parinte, care s'a milostivitu si cu dragoste l'a primitu ⁸⁾.

In Duminec'a lasatului de carne, evangeli'a despre judecat'a de apoi ⁹⁾ umple de nadejde si de mangaere sufletele virtuose, incurajandu-le a merge inainte spre deseversire, si insufla pecatosului gróza si parasire de cele rele ¹⁰⁾.

Sambat'a inaintea acestei Dumineci, Biseric'a aduce jertfa cea fara de sânge cu rugaciuni catra Dumnedieulu si Parintele spiriteloru ¹¹⁾, pentru ertarea pecatelor celor adormiti *), spre a imbandi si a face milostivu pre Judecatoriulu celu infricosiatu si dreptu ¹²⁾ si cá nimene se nu se infatisieze la judecata fara scutulu mantuirei.

In Duminec'a lasatului de bránza se infatisiaza catastrof'a cea din inceputu a stremosiloru omenirei: „cá se stimu de ce avem a ne tangui in aceste dile de caintia si se ne aducemu aminte de lucrurile care le-a facutu Dumnedieu din inceputu pana in sfersitu;“ ¹³⁾ ér in sar'a acestei Dumineci, rugatiunea S. Efrem: „Dómne si stepanulu vietiei mele, duhulu trândaviei, alu grijei de multe, alu iubirei de stepanire si alu grairei in desiertu, nu mi-lu dá mie, ér duhulu curatiei, alu gandului smeritu, alu rabdarei si alu dragostei darnesce-lu mie“ s. m. d. ¹⁴⁾, vestesce inceperea santei Patrudiecimi insasi, pe care Biseric'a o petrece cand cu plangeri amare de caintia, cand cu cantarile si laudele psaltirei, cand cu prorociile mantuirei ómeniloru, in urma cu incesi patimele Mantuitoriului.

Ceremonii anumite lamurescu si mai bine intiellesulu si spiritulu acestoru cântari si rugaciuni: „Omulu intregu si celu din afara si celu din launtru se lucreze la oper'a mantuirei, urechea lui se auda, ochiulu lui se vada, gur'a lui sè se róge, manile lui sè se ridice la ceru si genunchii lui sè se plece; la pamentu sè se plece fruntea cea sumétia si se postésca pantecele celu lacomu, care tot ingreuindu-se a trasu mai multu spre pamentu cugetarile cele maretie ale spiritului.“ Afara de Sambete si Dumineci, renduél'a acést'a se face in tóte dilele, unindu-se rugaciunile de deminétia cu cele de séra cá tóta diu'a si sar'a se o petrecemu in santienie deseversita, cu pace

8) Triod p. 9. 9) Mat. 25, 34. 10) Triod p. 22. 11) Evrei 12, 9.

*) Preotulu se róga scotiendu particele: „Pomeneste, Dómne, pre toti crestini pre cari i-au acoperitu ap'a, marea, riurile, isvó-rele, baltile, putiurile, si resboiulu i-a seceratu si cutremurulu i-a surpatu si talharii i-au ucisu si foculu i-a arsu, si féloru, paseriloru si jiganiiloru si la tóta firea celoru din mare s'au facutu mancare; pre cei rapiti fara veste, arsi de trasnete, strinsi de geru pe munti, pe cale, in pustii... pre cei sfersiti de intristare sau de bucurie, pre cei ce au patimitu in dile bune si in nenorocire Pre cei ce i-au rapitu calulu, grindin'a, zapad'a, plóia inmultita, caramida si tierin'a i-a impresuratu si de naprasna au cadintu. Pre cei ce i-au omoritu benturile otravite, inecarile de óse; pre cei loviti de tot felulu de aruncare, a ferului a lemnului si a tot felulu de pétra, pre cei sfersiti din alergare grabnica, de chiotulu tare, de palma, de pumnu, de lovitur'a cu piciorulu, de ciuma, de fóme, de sete, de musicarile cele veninate, de zugrumare de celu de aprópe, sau pamentulu desfacendu-se, sau marea i-au inghitita — si pre tóta verst'a, betrani, tineri, voinici, copilandri, copii, prunci fara vreme, parte barbatésca si femeésca..... cáci Tu singuru scii verst'a fle-carui'a si numele.— Vedi: Dumnedieescile Liturgii. Iasi 1845, p. 28.

12) Triod p. 15. 13) Ac. p. 52. 14) Ac. p. 56.

si fara pecatu. Inse neputendu singuri implini acést'a, ni se da tari'a harului dumnedieescu in sant'a liturgie a celoru mai nainte santite ¹⁵⁾ la sfersitulu cari'a servitoriulu altariului se róga: „Stepane A tot-tiitoriule, cel'a ce ai ziditu tóta faptur'a cu intielepciune si pentru nespus'a purtare de grije si multa bunatatea t'a, ne-ai adusu in prea curate dilele aceste spre curatirea sufleteloru si a trupuriloru, spre infránarea posteloru, spre nadejdea invierii. . . . Dà-ne Bunule, cu buna nevointia se ne nevoimu, curgerea postului a o seversi, credinti'a nedespartita a o pazi s. m. d.“ ¹⁶⁾.

La rugaciunea de nópte (Pavecernitia) Biseric'a asijderea cere harulu lui Dumnedieu cu rugaciunea: Dómne alu puteriloru fii cu noi, cá pre altulu afara de tine ajutoriu intru nevoi nu avem.... Si cu nadejde tare cá Dumnedieu acopere, apara, pazesce pre ce-i ce-lu iubescu, inaltia cântarea triumfala: „Cu noi este Dumnedieu, intielegeti némuri si ve plecati.... ¹⁷⁾, cerendu apoi dela Dumnedieu nópte fara de prihana ¹⁸⁾.

Sambetele santei Patrudiecimi sunt consfintite pomenirei celoru adormiti intru nadejdea invierii si a vietiei vecinice, aducendu-se aminte astfelu si celoru vii cá „Pamentu sunt si in pamentu vor merge“ ¹⁹⁾, deci se nu amâne dintr'o di in alta pocaint'a, indreptarea si nezuinti'a catra deseversire. „Nu intardiá a te întórece la Domnulu si nu lasá din di in di cá fara de veste va esi mani'a Domnului si fara de veste te va perde“ ²⁰⁾, mai vertosu cá viéti'a nóstra: „resare cá o flore si se tae, fuge cá umbr'a si nu remane“ ²¹⁾.

In Duminec'a antaia se pomenesce triumfulu Bisericeii ortodoxe contra dusimaniloru ei si restabilirea onorarei santeloru icóne ²²⁾, cá si noi se restabilimu chipulu nostru celu diformatu prin pecate, si „Se ne imbracamu in omulu celu nou, care s'a facutu dupre Dumnedieu, in dreptate si santire adevérata“ ²³⁾. Dar acést'a putemu face numai prin credinti'a cea lucrátóre de fapte bune ²⁴⁾ in „Christosu Fiiulu lui Dumnedieu;“ ²⁵⁾ de aceea apostolulu aduce numeróse e-semple stralucite de credinti'a tare si de fructele ei cele mantuitoire ²⁶⁾. Biseric'a ortodoxa numai cu credinti'a cea neclatita si neschimbata in Intemeietoriulu ei a infruntatu luptele cele mai crancene cu toti vrajmasii sei vediuti si nevediuti, si le vá infruntá pana la sfersitulu vécuriloru, pentru cá conducetorul ei este a tot puternicu, elu nu este unu omu, ci insusi Dumnedieu *). Pentru acést'a in a dóu'a Dumineca z

15) ἡ ἱεροτελεστία διὰ θυσίας προηρισμένης — missa, praesancificata. Pidalion Némtiu 1844. Can. 52 a Sin. VI ec. p. 140 Not'a 2. 16) Dumnedieescile Liturgii. . p. 89. 17) Isai'a 9. 1 ss. 18) Ceaslovu Némtiu, 1874. p. 68. 63. 19) Fac 3, 9. 20) Sirah. 5, 8. 21) Iovu 14, 1. 22) Triod p. 105. 23) Efes. 4, 14. 24) I Cor. 13, 2 Comp. Gal. 5. 6. Iacovu 2, 14. 25) Ión 1, 49. 26) Evrei 11, 1, ss.

*) In ac. Dum. la liturgi'a Marelu Vasile, Preotulu se róga: „Pomeneste, Dómne sánt'a t'a Biserica cea dela margini pana la marginile lumei si o impaca pre dens'a, pre care ai castigat'o cu scumpu sangele Christosului teu. . . Pomeneste, Dómne pe cei ce aduc daruri si facu bine santeloru tale Biserici si-si aduc aminte de cei seraci. Darneste-le loru in loculu celoru pamentesti cele ceresti... Pomeneste, Dómne, pre evseviosii si iubitorii de Christosu domnii

sânței Patrudiecimi se pomeneste sântulu Grigore Palam'a, unulu dintre luptatorii si aperatorii cei mai insemnati ai Dumnedieirei Mantuitorului nostru ²⁷⁾.

Calea ce duce la virtute este grea, plina de multe ostenele si necazuri, ér omulu celu slabu are trebuintia de repausu si de intarire. Pentru acést'a in Duminec'a a trei'a se infatisiaza Sânt'a Cruce ²⁸⁾, cá pomulu celu datatoriu de viétia, sub care crestinulu sè se odichnéscá de greutatea calatoriei catra deplinitate prin acésta lume plina de pedeci, sè se recórésca de arsiti'a patimiloru si se-si indulcésca amaraciunea sufletului de valurile acestei vieti, precum s'au indulcitu apele din Mar'a cu lemnulu aruncatu in ele, dupre cuventulu lui Dumnedieu ²⁹⁾. Privirea necurmata a Sânței Cruci dadù putere sântului Ión Scarariulu a seversi bine calatori'a si nevointiele sale catra virtute si deseversire morala; de acei'a se infatisieza cá esemplu in Duminec'a a patr'a ³⁰⁾.

Vegherea si cainti'a sunt o cerintia neaparata a postului, de acei'a Mercuri sar'a, septaman'a a cincea, se cânta marele si patrundiotoriulu canonu alu sântului Andrei Criténulu, ³¹⁾ ér Vineri sér'a se cere dela Prea Sânt'a Nascátore de Dumnedieu si pururea feciór'a Mari'a, mijlocitóreá catra Dumnedieu si aparátoreá cea mare a crestiniloru, cá se-i slobozasca din tóte nevoile ³²⁾.

Pentru cei neaplecati la caintia si la virtute slujeste cá desteptare esemplulu S. Mariei Egipténc'a, pusu inainte in Duminec'a a cincea, ³³⁾ cá un'a care din peatósá ce erá s'a pocaitu, inaintandu in asia viétia inbunatatita, cá s'a invrednicitu de indurarea si harulu lui Dumnedieu, care nu voeste mórtea peatosului, ei sè se întórca si se fie viu ³⁴⁾.

Pentru crestinulu, care s'a nevoitu a-si implini cu credintia datoriiile sale catra Dumnedieu si catra aprópele, care a iubitu totdeún'a virtutea si a urítu nedreptatea, caindu-se de gresielele sale, minunea cea

nostru, pre carii i-ai indreptatu, se stepanéscá pre pamentu; cu arma adevéruulu, cu arm'a bunei vóintie incununéza-i pre densii, umbreste de asupra capulu loru in diu'a de resboiu, intareste bratiulu loru, inaltia drépt'a loru, tiene stepanirea loru, supune loru tóte némurile care voescu resbóe, darueste loru adenca si statatóre pace, graeste in inimele loru cele bune pentru Biserica t'a si pentru tot poporulu... Pomeneste, Dómne, tóta domni'a si stepanirea... si pre tóta óstea. Pre cei bnii intru bunetate i-i pazeste, pre cei rei bnii i-i fá... Câmárilu loru le umple de tot binele; casatoriile loru in pace si unire le pazeste; pre prunci i-i creste, tineretiele le indreptéza, betranetiele le intareste, pre cei putieni la sufletu i-i mangae... pre cei retaciti i-i întórce si-i impreuna cu Sânt'a t'a sobornicésca si apostolésca bisericá... Vedaveloru le ajuta, pre seracii i-apara, pre cei róbíti i-i izbaveste, pre cei bolnavi i-i intareste... Adu-ti aminte, Ddieule, de cei ce ne iubescu si de cei ce ne urescu... Isbaveste, Dómne, tiar'a acést'a, tóte orasielile si satele, de fómete, de ciurma, de cutremuru, de potopu, de focu, de sabie, de navalirea altoru némuri si de resboiulu celu dintre noi...

Si ér: „Pomeneste, Dómne, tóta Episcopi'a ortodoxiloru, a celor cu dreptu invatia cuventulu adevéruulu teu... Timpuri bine incetmie si de folosu darueste noue, ploí pamentului, spre aducere de róde i-i darueste; binecuvintéza cunun'a anului bunetatiei tale; incetéza imperecheara Bisericiiloru; scul' rile eresuriloru de grab le strica cu puterea sântului teu Duh; pre noi toti ne primeste intru imperati'a t'a; fiii luminii si fiii dilei aretandu-ne, pacea t'a si dragostea t'a darueste-o noue... s. m. d. Dumnediestile Liturgii p. 71 si 73.

²⁷⁾ Triod p. 131. ²⁸⁾ Triod p. 157. ²⁹⁾ Esire 15, 25. ³⁰⁾ Triod p. 188. ³¹⁾ Ac. 201—218. ³²⁾ Triod 220. ³³⁾ Triod 230, 370. ³⁴⁾ Ezech. 18, 23.

stralucita a invierei lui Lazaru ³⁵⁾, infatisiata in Sambat'a a siés'a ³⁶⁾, serveste de cea mai puternica incredintiare despre invierea obstésca de apoi, — a unor'a adeca, carii au staruitu in fapte bune, — spre viétia vecinica; ér a celoru prigonitori, carii nu se supunu adevéruulu ci nedreptatiei, — spre manie si urgie ³⁷⁾.

Sambat'a lui Lazaru astfelu arata ganditoru — unde se opreste la urma virtuosulu si peatosulu; ea incheie sant'a Patrudiecime si Duminec'a Floriiloru ³⁸⁾, in care se pomeneste intrarea Mantuitorului in Ierusalimu ca imperatu alu pacii ³⁹⁾, indémna pre credinciosu a se invrednici sa primésca si elu in inim'a s'a cu stalpari de fapte bune, prin sant'a Impartasire, pre Fiiulu omului, care a fagaduitu a veni impreuna cu Parintele, si a face locasiu la celu ce-lu iubeste, pazindu cuventulu seu ⁴⁰⁾. Deci incepe septeman'a patimiloru, in care se mai consfintiescu indreptarei si pocaintiei câte-v'a dile.

In sant'a si marea Luni se pomeneste fericitulu Iosif ⁴¹⁾ celu prea frumosu, „care a fost cunoscutu mare pentru curati'a si infranarea s'a si pentru alte bunatati ale lui, a fost chipu alu lui Christosu ⁴²⁾, aratandu-se credinciosulu cât e de mare pretiulu infranarei si alu curatiei, la care nu se póte dedá fara veghere, si de aceea inca de Dumineca sar'a, dupa „Alilui'a“ se indémna la veghere cu cantarea: „Éta mirele vine in mediulu noptii si fericita este slug'a pe care o vá aflá priveghindu, ér nevrednica este éراسi pe care vá aflá lenevindu-se. Vedi dar suflete alu meu“... s. a. Icón'a peatosului nepocaitu e zugravita in pild'a smochinului neroditoriu ⁴³⁾ adusa in s. si m. Luni.

Tot asia indémna la veghere si pild'a celoru diece fecióre ⁴⁴⁾, ce se pomeneste in s. si m. Marti, dar ea mai invatia: cá pentru a ajunge la deplinitate nu e destulu a se nevoi cu o singura virtute, parasindu pe celelalte; cá feciori'a de si e virtute vrednica de cea mai mare lauda si resplata, fiind inse lipsita de alte fapte bune — nu-si are vrednici'a s'a ⁴⁵⁾.

Femei'a cea peatósá care a unsu pre Domnulu cu miru ⁴⁶⁾ este esemplu de dragostea cea mai infocata catra Dumnedieu, carni'a omulu trebuie se inchine intrég'a s'a fiintia, cum si tóte câte-i servescu spre podóba si folosu. Atunci numele seu va fi scrisu in ceriu ⁴⁷⁾, amintindu-se vecinicu si pre pamentu, cá si fapt'a femeii acésti'a, care se vá pomeni totdeún'a in s. si m. Mercuri, inainte de patimele Domnului ⁴⁸⁾.

Dreptulu Iovu, ale carui suferintie se pomenescu in aceste dile, slujeste cá chipu alu adevératulu Dreptu, care pecatu n'a facutu, nici s'a aflatu in gur'a lui viclesiugu ⁴⁹⁾, inse pentru noi ómenii si pentru a nóstra mantuire, merge de buna voe la patima, asculta-

³⁵⁾ Ión 14, 14. ³⁶⁾ Triod 259. ³⁷⁾ Rom 2, 8. ³⁸⁾ Triod 265. ³⁹⁾ Mat. 21, 1 ss. ⁴⁰⁾ Ión 14, 23. ⁴¹⁾ Facer. 37, 2 ss. ⁴²⁾ Triod 270. ⁴³⁾ Marc. 11, 12, 20. ⁴⁴⁾ Mat. 25, 1. ⁴⁵⁾ Triod 277. ⁴⁶⁾ Mat. 26, 6. ⁴⁷⁾ Luc. 10, 20. ⁴⁸⁾ Triod 282. ⁴⁹⁾ Isai'a 53, 9.

toriu facendu-se pana la mórte si mórte de cruce ⁵⁰). Dar antaiu voeste a dá o dovada a dragostei sale celei mai sincere ⁵¹), lasandu urmatoriloru sei, cá semnu de aducere aminte, nu vre-unu lucru óre-care, ci in-susi trupulu si sângele seu, prin asiedierea sânteii taine a Impartasirei, apoi le dadù si unu esemplu strelucitu de umilintia, spalandu-le picioarele: ceea ce se pomeneste in s. si m. Joi.

De Joi sér'a inainte Biseric'a se dedà cu totulu la privirea patimiloru si a mortiei Mantuitoriului. Acum se infatisiaza tot ce intristarea are mai intristatoriu, tanguirea mai patrundietoriu si durerea mai amaru. Biseric'a rosteste cuvântarea cea din urma a Domnului catra ucenicii sei ⁵²), i-lu insotieste in gradin'a Getsemani, — i-a parte la adenc'a s'a intristare ⁵³), aminteste vendierea lui de unu ucenicu, i-lu insotieste la sinedriulu Iudeiloru, apoi la pretoriulu procuratoriloru romani, in urma pre Golgot'a la cruce, pe care o infatisiaza inaintea credinciosiloru. Aici te opreste, iubitele, priveste fruntea sangerata de cunun'a de spini, manile si picioarele strapunse de cuie, cugeta la durerile negraite ale lui Iisus si intréba: „Cine este celu ce a patimitu, ce a patimitu si pentru cine a patimitu ⁵⁴). De vei intielege dreptu aceste intrebari adenci, ranele sufletului teu se voru vindecá, standu la picioarele crucei, precum se vindecá cei muscati de sierpi, uitandu-se la sierpele celu de arama facutu in pustie de Moise ⁵⁵). Deci in s. si m. Vineri se infatisiaza de o parte indurarea, harulu si dragostea lui Dumnedieu, de alt'a stricaciunea si grozavi'a pecatului. „Cuvântulu crucei celoru peritori nebunie este, ér noue celoru ce ne mantuimu este puterea lui Dumnedieu;“ ⁵⁶) si „precum Moise a inaltiatu sierpele in pustie, asia trebue a fi inaltiatu Fiiulu omului, cá tot celu ce crede in Elu se aiba viétia de veci ⁵⁷).

Luandu-se dela noi Mirele ⁵⁸), petrecemu s. si marea Sambata in ajunare totala, meditatie si adenca intristare, dar nu pentru Mantuitoriulu, sau, dupre st. Ión gura de auru, nu pentru Paste, nu pentru cruce, ci pentru peccatele nóstre ⁵⁹). La acést'a ne indémna si cantarea: „Se taca totu trupulu omenescu si se stea cu frica si cu cutremuru si nimicu pamentescu intru sine se nu gandésca“ s. m. d. ⁶⁰), fara numai cá Fiiulu lui Dumnedieu s'a datu pre sine schimbu mortii, intru care eram tienuti, fiindu venduti sub pecatu ⁶¹), si s'a pogoritu prin cruce in Iadu ⁶²), si a deslegatu durerile mortii, facendu mormentulu seu isvoru alu invierii nóstre, cá si noi se nu mai servimu pecatului, ci socotindu-ne morti pecatului se fimu vii lui Dumnedieu in Christosu Iisus Domnulu nostru ⁶³), singurulu in care si prin care avem impacare si mantuire si pace ⁶⁴).

Dupa seversirea Santei Liturgii a marelui Vasilie unita cu Rugaciunile de séra, citirile bisericesti urméza pana la mediulu noptii ⁶⁵), când incepe serbarea cea luminata a invierii Domnului, cá „precum s'a sculatu Christosu din morti prin marirea Tatalui, asia si noi intru inoirea vietii se umblamu ⁶⁶).

In acestu chipu, iubitoru, implineste Biseric'a servirea s'a din sant'a Patrudiecime. Tóta economi'a lui Dumnedieu, cá facetoriulu a tot tiitoriulu, Mantuitoriulu si Judecatoriulu lumei si alu omului se infatisiaza in trasuri maretie, din care credinciosulu se traga folosu pentru mantuirea si deplinirea s'a in virtute; dar e necesaru cá si singuru se lucreze spre acést'a, càci „Dumnedieu, dice unu dascalu alu Bisericei, a facutu pre omu fara de omu, dar a-lu mantui fara de omu nu póte.“ Lepadati deci, iubitoru, lucrurile intunerecului, placerile lumesti cu urmarile lor, inlaturati cért'a si invidi'a, feriti-ve de nemesurat'a mancare si beutura. Imbracati-ve in armele luminei, fiti curati, pacinici, fara manie, cumpatati in mancare si beutura; staruiti in rugaciune si veghere. Prin acést'a veti lucrá in unire cu Biseric'a la indreptarea si deseversirea vóstra morala.

Mai antaiu de tóte, fiti cumpatati in cugetari, in dorintie in placeri. Cu cât ve veti infráná de cele pamentesti, cu atât ve veti apropiá de cele ceresti. Omulu e cá o cumpana, ale carei bratie sunt timpulu vietii; in un'a din tavele ei stá cá greutate sufletulu nemuritoriu, in cealalta trupulu, muritoriu; limb'a cumpenei este voi'a libera, — care dupa cum e mai plecata la trupu sau la sufletu, aterna mai tare si tav'a respectiva. Deci cu cine se tiena voi'a? Descoperirea dumnedieésca si ratiunea sanatósá o chéma in partea sufletului, care e chipulu lui Dumnedieu, deci isvoru alu voiei; daca acést'a s'ar impotrivi lui, ar face cá unulu ce-ti tulbura cas'a. Trupulu apoi are multi tovarasi, care lupta contr'a sufletului, ⁶⁷) cum e si poft'a de hrana.

[Va urmá.]

Despre invetiamentu.

(Continuare.)

Spiritulu omenescu se desvólta dupa anumite legi naturale nestramutate, invetiamentulu numai asia va fi educativu, déca va urmá pasu de pasu esemplulu naturei. In creatiunile ei, natur'a procede in totdeun'a dela micu la mare, dela simplu la compusu, dela aprópe la departe; natur'a desvólta armonicu lucrurile sale, punendu in legatura strensa pãrtile cu intregulu; natur'a nu pauséza fara pricina; natur'a nu face sarituri, nu risipesce, ci dà numai atât'a cât este de lipsa; nu rischédia, ci merge nainte pe o cale sigura catra scopu; chiar aceste legi, cari le aflamu de atatea ori urmate in natura, ni le dictéza in-sasi ratiunea nóstra, candu e vorb'a ca se desvoltamu

⁵⁰) Filipu 2, 8. ⁵¹) Ión 13, 1 ss. ⁵²) Ión 13, 31 sq. ⁵³) Mat. 26, 36 [Comp. Luc. 22, 39]. ⁵⁴) Didahii etc. ale lui Ilie Miniatu— etc. Iasi 1837. Cuv. la st. si m. Vineri p. 96. ⁵⁵) Num. 21, 9. ⁵⁶) I. Cor. 1, 18. ⁵⁷) Ión 3, 14. ⁵⁸) Marc. 2, 20. ⁵⁹) Pidalion Tale. can. 69, 64 Apost. si 55 Sin. VI ec. ⁶⁰) Triod 346. ⁶¹) 2 Cor. 5, 14. Rom. 5, 15, 18. I. Cor. 15, 22. ⁶²) I Petr. 3, 19. ⁶³) Rom. 6, 11. ⁶⁴) Fapt. 4, 12.

⁶⁵) Pidalion Can. 80 sin. VI ec. ⁶⁶) Rom. 6, 4. ⁶⁷) Gal. 5, 17.

prin educatiune, séu invetiamentu sufletulu unui minorenu.

Precum lucrédia natur'a, intocmai asia se pro-céda si invetiamentulu. Déca invetiamentulu imitédia esemplulu naturei, déca intru tóte se folosesce de moduri, mijlóce si intogmiri firesci, atunci invetiamentulu va fi rationalu.

„*Invetiamentulu are se fie naturalu*“ acestu principiu lu-aflamu deja la C o m e n i u s, si asia se vede, ca elu l'au stabilitu si interpretatu in modu scientificu mai antaiu.

C o m e n i u s esplica principiulu invetiamentulu naturalu in urmatórele 9 puncte :

1) Natur'a seversiesce tóte lucrurile sale la timpulu celu mai potrivit, din acésta lege a naturei urmédia regulele didactice : invetiamentulu sè se incépa in etatea frageda, cand tóte poterile suntu usioru flessibile, mai departe cunoscintiele, pe fie care trépta, sè se mesure dupa etatea eleviloru, pe scurtu devis'a metodului are se fie : tóte celea la timpulu seu !

2) Cand natur'a vrea se produca ceva, mai nainte de tóte aduna la olalta, alege cu grija si pregatesce materialulu trebuinciosu, numai dupa aceea se apuca de 'lu-organisédia si 'lu-vérsa in forme incetulu cu incetulu totu mai pronuntiate si perfecte. De aici urmédia : ca fondulu de idei (representari) adunatu pe calea intuitiunei, trebue sè se organisiedie prin cugetare si judecata. Se desvoltamu antaiu judecat'a apoi pre urmele ei vorbirea. Gramatic'a se se deduca din esemplele cuventarei, ér nu limb'a sè se invetie din gramatica.

Antaiu esemple apoi regule, antaiu lucrulu apoi cuventulu, antaiu experimente apoi legi abstracte.

3) De cate-ori natur'a vrea se tréca, in lucrarea s'a, dintr'unu stadiu in altu stadiu de desvoltare, de regula tiene o pausa anumita, pentrucá se-si procure poteri noue.

De aici urmédia ca in fiecare ramu alu instructiunei invetiatoriulu trebue mai nainte se pregatésca pe elevii sei, si numai apoi se ii duca la tem'a obiectului, ce vré se-lu tractedie.

4) Natur'a in lucrurile sale nu si-perde cumpetulu nici pe unu momentu macaru, ea nu si-gramadesce lucrurile si nu le confunda, ci natur'a inaintédia numai putienu câte putienu, dar siguru, ea nu se abate dela unu lucru, pana nu l'a sfersitu pe deplinu.

De aici resulta invetiatur'a : se ocupamu mintea elevului deodata numai cu unu singuru obiectu, si numai dupa ce l'am descrisu din tóte partile, se trecemu incetulu cu incetulu la alte obiecte.

5) Natur'a desvólta in prim'a linia partile cele mai interne si esentiale, numai apoi trece mai departe si perfectionéza partile, cari suntu de o insemnatate mai mica pentru fiinti'a intregului.

Imitandu acestu esemplu, invetiatoriulu se-lu faca pe elevii mai nainte de tóte a *intielege* si a *judecá*, numai dupa aceea se lu-puna se invetie de rostu, se

esprime cu vorb'a si in urma se aplice cele invetiate. Antaiu este priceperea, apoi urmédia deprinderea si numai in urma aplicarea practica.

Acele obiecte se ocupe timpu mai multu, cari suntu neincungiuratu de lipsa, urmeze apoi cele utile si numai restulu timpului sè se jertfésca pentru in-susirea dexteritátiloru recomandabile.

6) Creatiunile cele mai frumoése ale naturei la inceputu se paru a nu avea forma determinata.

Natur'a face mai antaiu numai conturul generalu, apoi se pune si incetulu cu incetulu desvólta parti si forme din ce in ce mai merunte si pronuntiate, si in urma finesce cu adaosurile cele mai mici.

Urmandu acésta lege : eleviloru incepetori, le vomu dá cunoscintie generale despre tóte obiectele de invetiamentu, ii-vomu pregatí pentru tóte (acésta se intempla, precum e sciutu, prin *invetiamentulu intuitivu*,) numai dupa aceea continuamu a-li propune singuraticele obiecte de invetiamentu dupa sistem'a loru. —

Fie vorb'a despre ori si ce tema séu cunoscintia, mai nainte de tóte avemu se-ii procuramu elevului o impresiune generala despre lucrulu din cestiune, si numai apoi se trecemu la esplicari speciale, chiar precum zugravulu arunca pe panz'a s'a mai intaiu conturul obiectelor, demarcandu trasaturile lor fundamentale, apoi dupa aceea, cu peneluri din ce in ce mai ascutite, fixéza parti, forme si nuanse totu mai merunte si mai putienu insemnate.

7) Natur'a nu face sarituri, ci inaintédia consecuentu, treptatu, neintreruptu catra scopulu care lu-urmaresce. De aici resulta : materiile de invetiamentu trebue ordinate asia, ca se urmeze nemijlocitu unele dupa altele ; fiecare invetiatura nóua se apara ca o continuare imediata a ideiloru premergatórie.

8) Déca natur'a se apuca de unu lucru nu pauzéza nici unu momentu pana nu termina pe deplinu :

a) elevulu se nu intrerupa cercetarea scólei de tóte dilele, pana ce prin invetiatura n'a devenitu destulu de bunu, religiosu si cu minte ; b) zidirea scólei se fie asiediata la unu locu liniscitu, departe de ori ce vecinatati sgomotóse ; c) interdiarea si negligerenti'a de ori ce soiu, déca s'ar intemplá pe contulu instructiunei, se nu se tréca cu vederea.

9) Natur'a candu se pune a desvólta unu lucru, atunci cu perseverantia si ingrijire minutiósa incunjura totu si delaturédia totu ce ii stá in cale, ce ar poté-o pagubi si ce ar impedecá-o fie numai pe unu momentu macaru.

De aici urméza regulele didactice : a) scolarii se pórté la scóla numai cártile neincunjuratu necesarie pentru invetiamentu, ca nu cumv'a sè se ocupe subdurat'a prelegeriloru cu lecturi de petrecere ; b) cártile de scóla fie compuse astfeliu, incatu se póta servi ca nisce adeverate mijlóce pentru a deschide ochii mintii si a resadi in sufletulu eleviloru moralitate e-

vlavia si' credintia neclatinata in Dumnedieu; c) se ferimu pe elevulu fragedu de societatea tineriloru cu portare ne-onesta, a caroru cuvinte si fapte usioru potu periclitá succesulu educatiunei.

Aceste suntu ideile prin cari C o m e n i u s explica principiulu *invetiamentulu naturalu*, totu atâtea vederi aceste cari pururea voru avea valóre nestramutata la invetiamentu.

P e s t a l o z z i este de acea parere, ca principiulu: „*Invetiamentulu se fie naturalu*“ este cu multu mai vagu, nedeterminatu, decâtu se póta orientá cu deseversire pre invetiatoriu între nenumeratele imprejurari cari obvinu di de di in practic'a instructiunei.

P e s t a l o z z i rationéza asia: invetiatoriuulu are de lucru cu elevi de diferite naturi, nu este dara de ajunsu a ne acomodá numai dupa legile naturei in generalu, ci trebue se ni intogmimu procederea dupa *natur'a individuala* a scolariloru.

Fiecare omu posedé ceva caracteristicu, prin ce se deosebesce de altii; totu insulu si-are insusirile sale individuali, si-are cupacitatea s'a individuala.

Insusirile trupesci si spirituale, prin cari unu anumitu individu se deosebesce de altii la olalta luate formédia *individualitatea* lui.

Déca privimu insusirile sufletesci ale unui individu, ne vomu convinge, ca activitatea si desvoltarea vietii lui psihice stá in celu mai intimu raportu cu *naturelulu* si *temperamentulu*.

Temperamentulu unui individu aterna dela insusirile firesci ale nerviloru sensitivi si motori, cari mijlocescu corespondenti'a între corpu si spiritulu.

Prin nervii sensitivi semtimu, prin ei se sternessu sensatiunile, insusirea nerviloru sensitivi este: *sensibilitatea*. Nervii motori mijlocescu miscarile corpului, in urm'a impulselor venite din launtru, dela sufletu; insusirea naturala a nerviloru motori este dara: *energí'a*.

Temperamentulu se arata prin diferite grade de *celeritate* si *energia* a vietii psihice, dupa cum suntu alcatuiti nervii din sistemulu cerebrospinalu.

Vietí'a psihica inse nu aterna esclusivminte numai dela insusirile nerviloru, ci este multu pucinu influintiata si de organismulu corpului intregu.

Modificatiunea vietii sufletesci, produsa prin influinti'a intregului organismu fisicu, se numesce *naturelu*.

Temperamentu si *naturelu* nu este dara una si aceeasi, ci *temperamentulu* se repórta catra *naturelu* intocmai, ca nervii din sistemulu cerebrospinalu (nervii sensitivi si motori) catra organismulu intregu alu corpului.

Dupa acésta mica digresiune psihologica, se ne rentórcemu éراسi la tem'a nóstra.

Invetiatoriuulu are de lucru cu prunci de cele mai diferite naturi, cu fiecare trebue se scie tractá dupa *individualitatea* s'a deosebita.

Nu este de ajunsu a ne acomodá in generalu numai dupa legile naturei, ci trebue se tienemu contu de etatea, temperamentulu si naturelulu eleviloru.

Precum dintre frundiile unui'a si aceluasi arbore nu potemu gasi nici dóue macaru intru tóte asemenea, chiar asia nu se potu aflá nici dóue naturi omenesci intru tóte egale.

Fíindu-cá individii se deosebescu, invetiamentulu inca trebue se procedá dupa cum poftesce individualitatea singulariloru elevi, pe scurtu:

„*Invetiamentulu trebue se fie individualu!*“

(Va urmá.)

Dr. P. Pipsiu.

Cultivarea gradiniloru.

Grea si amara este fara indoiéla lips'a, ce apésa astadi in multe parti asupra poporului nostru.

Multe sunt de siguru imprejurárele, cari au produsu starea cea grea a vietii de astadi. Intre cele multe inse, asia ni-se pare noue, o cauza si inca o cauza de capetenia este si acea regretabila imprejurare, ca tieranulu nostru nu s'a deprinsu inca a esplotá in favorulu seu tóte isvórele de cascigu, cari i-sunt, seau potu se-i fia la dispositiune.

Se vede si astadi in multe comune de ale nóstre pamentu remasu sterpu si neesplotatu; si din nefericire in multe locuri se vedu remase in acésta stare chiar gradinile, cari de regula sunt, si ar trebui se fia locurile, cari se ne dea cele mai mari folóse.

In multe locuri poti se vedi, ca tieranulu nostru vine la orasiu, si si-cumpera aici legumele trebuintióse pentru sustienerea casei sale; ér acasa la densulu gradin'a de langa casa i-a remasu nelucrata.

Caus'a acestei stári nu póte proveni de aiurea, decât ca poporulu nostru nu este de ajunsu luminatu asupra importantiei si cascigului celui mare, pre carele lu-póte avé din o cultura intensiva a gradineloru sale, si ca bisericei si scólei nóstre i-a scapatu pré multu timpu din vedere a pune unu pondu mai mare pre acestu insemnatu momentu in desvoltarea nóstra economica.

Dovéda despre acést'a, asia credemu noi, ca potem amintí aici imprejurarea, ca pre cand la alte popóre se scriu, si se vendu in multime de esemplarie cárti, cari tractéza sistemele cele mai bune pentru cultur'a gradiniloru, pre atunci la noi acestu soiu de literatura se gasesce in stadiulu celu mai primitivu. Ér daca si-ar dá cinev'a ostenéla se scrie astfelu de cárti este espusu a-si vedé lucrarea s'a remasa in parte mare chiar necetita.

A scrisu mai anii trecuti o carte: „despre legume“ invetiatoriuulu Nicolau Avramu din Totvaradi'a; dar cartea s'a, desi este scrisa cu multa cunoscintia de cauza a remasu pana in diu'a de astadi nedesfacuta.

Si daca ne-am întreba pentru ce? Responsulu nu ne pôte fi altulu, decât ca la noi acestui insemnatu ramu de economia si bogatu isvoru de cascigu nu i-se da importantia, pre carea in adeveru o merita.

Am amintitu acésta imprejurare chiar acum, cand ne aflamu in timpul primaverii, si cand inteligentia si poporu de o potriua semte mai multu povar'a si greutatea sarcineloru.

O-am amintitu, pentrucá se-ne putem ocupá de dens'a, cu atât mai vertos, cu cât in viéti'a economica a popóreloru principiu cardinalu este, ca la buna stare numai asia se pôte ridicá cinev'a, daca este cu deosebita ingrijire asupra tuturoru momenteloru mari si mici de o potriua, si nu lasa nici unulu din acestea se remana ne-esploatatu si nefolositu in favorulu seu.

Na fost dat'a noue celoru cari traimu astadi se fimu puntea, pre carea se tréca poporulu din viéti'a s'a de inainte vreme la o viétia noua, asia precum o recere timpul si imprejurările vietii de astadi.

Se pare pôteca unu lucru micu multor'a din plugarii nostri, daca gradin'a s'a este bine lucrata si plina cu pomi si legume, seau daca acelu petecu de pamentu pre carele lu-numimu gradina, a remasu nelucratu, si este plinu de burueni. Si pôteca astfelu voru fi privindu dóra lucrulu si unii dintre carturarii din poporu.

Ingreuiati inse cum suntem cu atâtea dári si cu atâtea sarcine astadi numai asia ne vomu poté ajutá, cá se le putem carpi si coperi multele nóstre trebuintie, daca vomu folosi si cea mai mica palma de pamentu.

Dar mai este o imprejurare fórte insemnata, carea pledéza cu tóta puterea pentru o ingrijire si o cultura mai conscientioasa a gradiniloru, si anume: Astadi numai traimu cá inainte vreme eschisi de lumea mare; dincontra astadi traimu in ochii lumei. Si lumea nu crutia nimicu, critica nu numai ceea ce vede, dar si ceea ce nu vede. Streini din tóte părtilé calatorescu astadi prin comunele nóstre; ér acesti streini vediendu, ca la noi nu se pune pondu destul pre ceea ce este alu nostru, ne caracteriséza, si ne descriu reu in ochii lumei mari, unu lucru, care de multe ori chiar cand vine vorb'a la frangerea paniei, ponderéza fórte multu.

De aceea nu putem recomandá din destulu atentiei carturariloru nostri dela sate cultivarea gradiniloru, notandu totu de odata ca mijloculu celu mai bunu pentru a luá unu aventu mai insemnatu acésta cultura este esemplulu bunu.

Cum este astadi gradin'a preotului si a invetiatoriului: tocm'a asia voru fi mane tóte gradinile din comuna.

D i v e r s e.

* *Monet'a de suveniré*, ce comitetulu centralu din Caransebesiu a dispusu sè se bata in memori'a serbarei *iubileului de 50 de ani ai preotiei Présantitului P. Episcopu diecesanu Ioanu Popasu*, pana la s. Pasci va fi terminata, si anume in unu numeru mai micu de esemplare d'argintu si in 1000 bucati de bronz. Acést'a frumósa medaila se esecuta dupa concepiunea architectului romanu *Adrianu Diaconu*, in marime de 35 milimetri ($1\frac{1}{2}$ " diametru, adeca va fi cu multu mai mare decât unu florintu d'argintu, si cam ca unu taleru. Pe de o lature, se vede circumscripiunea: „*In memori'a iubileului de 50 de ani ai preotiei*,” apoi, incungiurate de o cununa de lauri, patru inscriptiuni de ani, anume, mai de asupr'a: 1808 (anulu nascerei Présantiei Sale), la mijlocu 1847—1865 (anii santirei de preotu si de episcopu), si de dinjosu, in cifre mari, dominante, anulu iubileului 1887. Cealalta lature cu circumscripiunea: „*Ioan Popasu, Episcopulu Caransebesiului*” aréta in profilu partea superióra a chipului P. Sale, in ornatu bisericescu, cu coron'a in capu si cu toiagulu in mana. Doue sute de bucati vor avea si tórta, potendu-se portá ca medailóne, ér cealalte se vor potea procurá cu séu fara etniuri, dela librari'a diecesana din Caransebesiu. Pretiulu altcum anca nu s'a stabilitu, dar se va comunicá la timpul seu. T. B.

* *Alegeri de deputati pentru sinodulu aradannu*. In cerculu vacantu alu Temisiorii s'au alesu deputati sinodali domnii: Paul Rotariu, advocatu si redactoru si Emanoil Ungureanu, advocatu si directoru esecutivu alu „Temisianeii”; in cerculu Ienopolei: dlu Ioan Cornea, ingineriu; in cerculu Birchisiului: dlu Zeno Mocsonyi de Foen; in cerculu Lipovei Voicu Hamsea, protopresviteru.

* *Adunarea generala a institutului de creditu si economii „Victoria” din Aradu* s'a tienutu Joi'a trecuta sub presidiulu dlui Georgiu Dogariu, fiend de facia 46 actionari, cari reprezentau 447 de actiuni. S'au resolutu tóte obiectele puse la ordinea dilei, si anume: s'a dechiaratu institutulu de constituitu, s'a votatu proiectulu de statute; s'a luat la cunoscintia reportulu fundatoriloru despre alegerea si constituirea directiei in sensulu prospectului emisu; s'a alesu comitetulu de supraveghiare, si s'a datu absolutoriu fundatoriloru pentru gessiunea de pana acum. — Presiedinte alu adunarii generale s'a alesu dlu Georgiu Dogariu. Directiunea institutului este compusa in urmatoriulu modu: presiedinte: dlu Demetriu Bonciu, vicepresiedinte: dlu David Nicóra, directoru esecutivu dlu Dr. Nicolau Oncu, membrii: dnii: Gregoriu Venteru, Mircea V. Stanescu, Aureliu Suciu, Stefan Antonescu, Mihaiu Veliciu, Cost'a Obercnezu, Dr. Georgiu Vui'a, si Dr. Ciacianu. — In comitetulu de supraveghiare s'au alesu: presiedinte: dlu Dr. Atanasiu Sian-doru, membrii dnii: Ioan Belesiu, Vasiliu Mangr'a, Georgiu Lazaru si Antoniu Caracioni. — Proiectulu de statute se va substerne in curendu tribunalului competentu pentru aprobare.

* *Convocare*. Conform §-loru 9 si 26 lit. b. din „Statutele reuniunei si a concluseroru esistente, convocu prin acést'a adunarea generala a reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din tractulu Lipovei la siedinti'a ordinaria pe *Mercuri dupa santele pasci 8/20. Aprile a. c.* in localitatea scólei romane gr. or. din Lipov'a. — Cand aducu acést'a la cunoscintia P. T. Dni invetiatori si membri ai reuniunei, mi permitu a) li trage atentiei la ceea cuprinse in § 2 lit. a si la § 10; conform caror'a fiecare invetiatoriu ori subinvetiatoriu din tractulu Lipovei, este in puterea oficiului ce-lu pórtá — membru ordinariu alu reuniunei, si dela siedintele acesteia nu pôte absentá. —

Voim susu si tare a da o directiune cât se pôte mai activa si roditoare reuniunii noastre, atragu deci de cu bunu timpu atentiunea dloru membrii ordinari in interesulu reuniunii si alu invetiamintului precum si alu nostru propriu ca nesmintitu sè se prezenteze la adunarea generala, ce cu acèsta ocaziune am avutu onóre a o convocá. — Obiectele de pertraptatu in adunarea generala sunt cele cuprinse in § 11 din „Statute,” éra ordinea pertraptarei se va face cunoscenta adunarei generali de locu dupa deschiderea siedintiei carea se va intemplá punctu la 10 óre de minéti'a. — Disertatiunile sunt a-se insinúá presidiului înainte de deschiderea adunarei. San. Nicolau-micu, in 20. Martie (1. Aprilie) 1887. Blasiu Codrea n, primulu vice presiedinte alu reuniunii.

* **Multiemita publica.** Dlu Alexandru Fildanu, telegrafistu in Gurahontiu a donatu pre seam'a scólei noastre confessionale mai multe legendarie de Vasiliu Petri, cari s'au distribuitu intre scolarii seraci. Pentru acestu frumosu daru, adusu de numitul dnu pre altariulu cultúre noastre nationale, mi-tienu de detorintia a-i esprimá in numele comitetului parochialu si pre acèsta cale multiemita, — dorindu-i cá Ddieu se-i resplátésca acèsta binefacere, ér frumosulu seu exemplu se afle cât mai multi imitatori. Gurahontiu 18. Martie 1887. Vasiliu Germanu, invetiatoriu.

* **Multiemita publica.** Din comun'a Monostoru tract. prot. alu Belintiului ni-se scriu urmatórele: Confratele nostru Iancu Radulescu, membru alu comitetului parochialu vedindu lips'a cea mare de ornate preotiesci a bisericei noastre a cumperatu din averea, cu carea la binecuventatu Ddieu doue rënduri de ornate, cu pretiulu de câte 100 fl. v. a. — pre cari le-a daruitu santei biserici din locu; ér confratele nostru Petru Varadin, juratu comunalu si membru alu comitetului parochialu a cumperatu pre seam'a santei noastre biserici o cruce si o candela in pretiu de 35 fl. Pentru aceste frumóse daruri comitetulu si epitropi'a parochialu din Monostoru esprima cea mai caldúrsa multiemita marimosiloru contribuitori. Aducendu noi la cunoscentia frumósele fapte ale acestoru vrednici crestini si buni fii ai bisericei noastre dreptcredintioase, rogámu pre Ddieu, cá se-le resplátésca insutitu si inmiitose acèsta jertfa adusa din inima curata si bine placuta lui Ddieu.

† **Necrologu.** Crud'a si nemilós'a mórte a rapitu dintre cei vii pe Ioanu Tiucr'a, notariu cercualu in Silindí'a in etate de 39 ani, si a fericitei sale casatorii de 13 ani, dupa unu morbu greu si indelungatu la 17. Martiu. — Inmormentarea s'a facutu la 19. Martiu cu deplina pompa funebrala asistandu 8 preoti in frunte cu Reverendissimulu Domnu protopopu Constantinu Gurbanu; — mai multi invetiatori intregu corpulu notarialu din tractulu Ternovei; — protopretorele si pretorele cercualu, antistii comunali, din notariatu si notabilitátile de prin prejuru. — Pe reposatulu lu-deplange neconsolabil'a sotie, fratii, alti consangeni si amici, cari toti regretu perderea pré timpuria a acestuí antiste diligentu si credintiosu oficiului seu, si poporulul in fruntea carui a statu. — Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

Concurse.

Pentru indeplinirea definitiva a vacantei parochii de clas'a a 2-a din Zarandu, comitatulu Aradului, protopresviteratulu B.-Ineului, cu terminu de alegere pe 8. Aprile stilu vechiu a. c.

Emolumintele:

a) Nefiindu casa parochiala intravilanulu ce se afla golu, dinpreuna cu sesiunea parochiala estravilana, se estiméza a aduce unu venitu anualu de 200 fl.

b) Sub titlu de venite stolari, dela botezuri, cununii, inmormentari, nu altcum sub titlu de biru preotiescu, in intielesulu contractului incheiatu mai de multu intre poporeni, si preotu, se solvesce anualminte din casad'a comunala un'a suma de 400 fl. v. a. in cuartale anuali.

c) Alte prestatiuni sigure 100 fl. — Sum'a 700 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, sunt avisati recoursele sale instruate conform Stat. org. si a regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu din Zarandu a-le trimite subscrisului protopresviteru in B. Jenó pana la 29. Martiu a. c. si a-se presentá in vre-o Dumineca la biseric'a din locu, pentru a-si aretá desteritatea in cantu si oratoria.

Zarandu, 25. Februaru 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU CORNEA, m. p. prott.

—□—

Pre bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu dto 5. Februaru Nr. 524 se escrie concursu, pentru indeplinirea parochiei vacante de class'a III-a din comun'a Birchisiu, comitatulu Caras'u-Severinu, protopresviteratulu Lipovii cu terminu de alegere pe 19. Aprile st. v. a. c.

Emolumintele sunt:

1) Platiulu parochialu computatu in 15 fl. v. a.

2) Sesiunea parochiala computata in 220 fl. v. a.

3) Stol'a indatinata 140 fl.

4) Birulu preotiescu indatinatu in cucuruзу, computatu in 120 fl. — Sum'a 495 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acèsta parochia sunt avisati, recoursele instruate conform stat. org. si regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochialu din Birchisiu; — a-le trimite subscrisului protopresviteru in B. Lippa, pana la 15. Aprile st. v. a. c. si a-se presentá pana la terminulu prefiptu in vre-o Dumineca séu serbatóre la biseric'a de acolo pentru a-si areta desteritatea in cele rituale.

Birchisiu, 1. Martie st. v. 1887.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. prott.

—□—

Conform ordinatiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oradanu dto 23. Fauru a. c. Nr. 238 B., se escrie concursu pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a III-a Apateulu-romanu, protopresviteratulu Oradii-mari, cu terminu de alegere pe 19. Aprile 1. Maiu a. c.

Emolumintele sunt:

1) Cas'a parochiala pretiuita in 20 fl.

2) Pamentu aretoriu si fenatiu 32 jugere si afara de aceste 8 jugere de fenatiu seperatu pretiuitu in 250 fl.

3) Birulu preotiescu (cucuruзу si gráu) 80 mesuri 80 fl.

4) Dile de lucru cu plugulu 12, cu mânile 60 computate in 24 fl.

5) Venitulu anualu alu cimiteriului 10 fl.

6) Venitele stolare 40 fl. — de totu 424 fl.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia sunt avisati, recoursele sale iustrate conform statutului organicu si adresate comitetului parochialu din Apateulu-romanu, a-le tramite subscrisului protopresviteru in Zsáka (Jac'a) p. u. Furta, pana in 15/27. Aprile a. c., si a-se presentá pana la terminulu prefiptu in vr'o Dumineca ori serbatóre la biseric'a de acolo pentru a-si aretá desteritate in cele rituale.—

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TOM'A PACALA, m. p. protopresviteru.

—□—